Protestantse Kerk

Gemeente Vleuten–De Meern

Beleidsplan 2024-2027
Protestantse Gemeente Vleuten–De Meern

Vindplaats van geloof, hoop en liefde

April 2024

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Missie en visie 3

Hoofdstuk 1 4
Organisatie 4
Communicatie 4
Financiën 5

Hoofdstuk 2 7
Eredienst 7
Pastoraat 7
Diaconaat 7
Vorming en toerusting 7
Jeugdwerk 8
Kerk zijn in de omgeving 8

Actiepunten komende jaren 9

Bronnenlijst 9
Meer lezen 9

Inleiding

De Algemene Kerkenraad (AK) van de Protestantse Gemeente Vleuten-De Meern hanteert dit beleidsplan als agenda voor de periode 2024-2027 voor alle zaken die wijkoverstijgend zijn. Dit beleidsplan is een richtinggevend document, waarbij op verschillende terreinen een nadere invulling wordt gegeven aan de missie en visie. In lijn met dit beleidsplan hebben beide wijkgemeenten de ruimte om hun eigen beleidsplan vorm te geven.

Dit beleidsplan is vastgesteld door de Algemene Kerkenraad, na consultatie van de gemeenteleden.

Als gemeente bieden we een plaats aan mensen die zoeken naar hoop, perspectief en een verhaal dat hen uittilt boven de werkelijkheid van alledag. In een tijd van toenemende individualisering en grote veranderingen blijft de wens om God lief te hebben en de gemeenschap met elkaar te vieren. Onze wijkgemeenten hebben veel gemeen maar hebben ook een eigen karakter. Die breedte geeft de mogelijkheid om verschillende mensen aan te spreken, een rijkdom die we goed willen inzetten.

We leven in een tijd met veel onzekerheid rondom de gemeente. In de komende jaren kunnen moeilijke keuzes op de gemeente Vleuten-De Meern afkomen ten aanzien van de predikantsplaatsen, betaalde medewerkers en kerkgebouwen. We moeten leren om te gaan met een nieuwe financiële situatie, een krimpend ledenaantal en minder belangstelling voor geloven in kerkelijk verband. In al deze vraagstukken leeft de kerk vanuit de hoop en verbondenheid met Jezus Christus. De gemeente Vleuten-De Meern maakt deel uit van de wereldwijde kerk: we volgen Jezus Christus, het is zijn kerk.

Missie en visie

Onze missie is om een toekomstgerichte gemeente te zijn: betrokken op God, elkaar en de wereld. Als gemeente komen we samen rond het evangelie van Jezus Christus. We vormen een plek waar gemeenteleden en niet-gemeenteleden God en elkaar ontmoeten, een plek waar iedereen welkom is, waar je kunt leren, samen vieren en waar zorg en hulp voor elkaar beschikbaar is. Als christelijke gemeente zijn we aanwezig in de omgeving van Vleuten-De Meern.
De PKN heeft een visienota geschreven met als titel *Van U is de toekomst*[1] waarin de focus op weg naar 2025 ligt. De visienota verwoordt waar de PKN zich in de huidige tijd en situatie toe geroepen weet met genade als grondtoon. De visie kent de volgende hoofdlijnen:

1. Een gemeenschap van Woord en tafel. De plaatselijke kerk is de plaats waar het Woord wordt gehoord en vertolkt.
2. Als kinderen van één Vader: we voeren geloofsgesprekken, en dragen zorg voor missionaire en diaconale activiteiten, over kerkmuren heen.
3. Van U is het koninkrijk. De kerk ondersteunt gemeenteleden bij de invulling van de vraag: hoe dien ik God in mijn leven van alledag?
4. Midden in het leven: we zoeken naar nieuwe wegen om het kerk-zijn gestalte te geven.

Deze hoofdlijnen zijn voor ons richtinggevend in Vleuten-De Meern waarbij wij de komende vier jaar inzetten op

1. het investeren in de essentiële kenmerken van kerk zijn, vanuit Gods liefde en door de kracht van de Heilige Geest om elkaar op te bouwen in geloof, hoop en liefde. Op die manier getuigen we van het evangelie van Jezus Christus.
2. het stimuleren dat we vitale wijkgemeenten zijn, elk met een eigen ledenbestand. Met de uitdaging om mensen bij de kerk en wijkgemeente betrokken te laten blijven en/of raken, zowel in het bijwonen van de erediensten, het deelnemen aan activiteiten en betrokkenheid in financiële zin.
3. het waar mogelijk samenwerken van de wijkgemeenten op gemeenschappelijke onderwerpen en thema's.
4. het organiseren van acties en het uitzetten van richtlijnen voor de korte en de langere termijn om de huidige financiële situatie te keren.

HOOFDSTUK 1

Organisatie

De gemeente heeft twee vierplekken; dit zijn de Marekerk in de Meern en de Torenpleinkerk in Vleuten. In de komende jaren zal het streven zijn om deze twee vierplekken te behouden. Een vierplek is meer dan een gebouw. Predikant, kerkmusicus en andere medewerkers spelen hierin een belangrijke rol. Bij dit streven naar het behoud van beide vierplekken is het essentieel om een scherp omlijnd beeld voor ogen te hebben van wat er minimaal noodzakelijk is voor het in stand houden van een vierplek. De komende tijd zullen we gebruiken om dit verder uit te werken, zodat het mogelijk is doelgericht aan te sturen op het continueren van beide vierplekken onder de gegeven financiële randvoorwaarden.

De Protestantse Gemeente Vleuten-De Meern wordt bestuurd door een Algemene Kerkenraad (AK). Ook het College van Kerkrentmeesters (CvK) het College van Diakenen (CvD) werken grotendeels overkoepelend. Daarnaast heeft iedere wijkgemeente een eigen wijkkerkenraad. In de komende vier jaar zullen we onderzoeken hoe we aan deze structuur toekomstbestendig invulling kunnen geven. Een goede verdeling van werklasten, organisatie en efficiëntie zijn hierbij belangrijke elementen.

De Algemene Kerkenraad draagt verantwoordelijkheid voor alle zaken die wijkoverstijgend zijn. Daaronder valt onder andere de samenwerking tussen de wijkgemeenten en de vertegenwoordiging naar de lokale overheid en de plaatselijke oecumene.

De Algemene Kerkenraad organiseert gezamenlijke gemeenteavonden als het gaat om het gezamenlijke belang van de gemeente Vleuten-De Meern, bijvoorbeeld de financiële situatie.

Communicatie

De gezamenlijke communicatie kan een verbeterslag gebruiken. We willen komen tot een gezamenlijke communicatiestrategie.

We maken daarbij onderscheid tussen *interne* en *externe* communicatie. *Interne* communicatie is gericht op de gemeenteleden en versterkt de gemeenschapszin. Via de interne communicatie worden onder andere activiteiten aan de gemeenteleden kenbaar gemaakt. Interne communicatie is een uitingsvorm van onze overtuiging dat de kerk niet op zondag stopt. *Externe* communicatie zorgt ervoor dat de kerk en onze kerkelijke activiteiten gevonden kunnen worden, gaat in op actualiteiten die aandacht vragen en betekent zichtbaarheid van de kerk in onze wijken.

In de komende vier jaar kijken we naar mogelijke gezamenlijke verbeterpunten maar leren beide wijkgemeenten ook van de elkaars ervaringen. De centrale vraag daarbij is hoe we overkoepelend invulling kunnen geven aan de communicatie en hoe we de gemeenschappelijke uitstraling kunnen vergroten. Communicatiemiddelen zoals een overkoepelende website en een eventueel nieuw te lanceren kerk-app kunnen hierin een belangrijke rol spelen.

De toegankelijkheid van de kerkdiensten speelt een belangrijke rol in de communicatie. Zo worden de kerkdiensten wekelijks gestreamd voor diegenen die de dienst thuis live of op een later moment moeten of willen volgen.

Financiën

Terugblik periode 2019-2023
De financiële positie van de gemeente was altijd gezond door voldoende inkomsten uit levend geld (kerkbalans en overige giften) en het aanzienlijke vermogen in vastgoed alsook spaargelden en deposito's. Sinds 2021 is er echter, mede door de coronapandemie, een zorgelijke omslag ontstaan. De inkomsten uit levend geld blijven sterk achter bij de stijgende uitgaven. In 2023 heeft dit tot een fors verlies geleid met als gevolg dat de gemeente onder verscherpt toezicht geplaatst is vanuit het Classicaal College voor Behandeling van Beheerszaken (CCBB) van de PKN. De achterblijvende inkomsten zijn daarnaast een gevolg van een krimpende kerk waarbij het geld door een steeds kleinere groep leden moet worden opgebracht (Tabel 1).

Tabel 1. Per jaar het aantal ingeschreven leden (pastorale eenheden) en gevende leden voor de actie kerkbalans, inkomsten daaruit en percentage groei of krimp.

Jaar	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Ledenaantal PG (Pastorale Eenheden)	NB	1722	1554	1493	1424	1370
Deelnemers Kerkbalans (Pastorale Eenheden)	1239	1117	1073	1029	941	862
Groei/Krimp Gevende Deelnemers	-	-9,8%	-3,9%	-4,1%	-8,6%	-7,9%
Inkomsten Levend Geld	260.461	254.770	250.181	244.592	230.989	243.689
Groei/Krimp	-	-2,2%	-1,8%	-2,2%	-5,6%	5,5%

Daarnaast was er de afgelopen jaren te weinig sturing op de lange termijn en werd er geen richtlijn gegeven met betrekking tot reële bijdragen van de gemeenteleden aan de Actie Kerkbalans. Een aanzienlijk aantal mensen is weliswaar lid maar draagt niet of nauwelijks bij, terwijl er wel kosten gemaakt worden voor deze gemeenteleden. De salarislasten van predikanten en medewerkers zijn te hoog ten opzichte van de inkomsten. De stelregel van de landelijke PKN is dat de salarislasten in balans moeten zijn met de inkomsten uit levend geld. Bij het opstellen van de jaarrekening 2023 is besloten om het tekort te compenseren uit het vermogen. Dit is echter geen verantwoord en toekomstbestendig beleid.

Visie en beleid periode 2024/2025 en tot 2030
Om het voortbestaan van de gemeente en haar twee vierplekken te waarborgen moet financieel strak beleid gevoerd worden door het CvK, in samenspraak met de AK. Dit betekent dat er aanzienlijke bezuinigingen moeten worden doorgevoerd en de inkomsten verhoogd. Het doel is in 2025 een sluitende begroting te realiseren met een goed vooruitzicht voor dat jaar en de vijf jaar daaropvolgend.
In 2023 heeft de AK in samenspraak met het CCBB besloten een bezuinigingsopdracht voor de komende jaren op te stellen. Hierbij is gekozen voor het continueren van de twee vierplekken in Vleuten en De Meern, met twee aparte wijkbegrotingen.

Uitvoering financieel beleid
1. *Kostenbeheersing*
   Op basis van de beschikbare financiële analyse uit 2023 is door het CvK een bezuinigingsplan opgesteld. Deze bezuinigingen zijn opgenomen in de begroting van 2024 en de meerjarenbegroting tot 2030. In 2024 moet er netto 15% worden bezuinigd op de totale salariskosten.
   Op basis van de meerjarenbegroting zal met licht stijgende inkomsten het tekort anno 2025 omgebogen moeten worden naar een positief resultaat. Jaarlijks zal het CvK in het derde kwartaal een analyse uitvoeren van de financiële situatie op basis van inkomsten en uitgaven. Aan de hand daarvan zal een sluitende begroting voor het daarop volgende jaar opgesteld worden.

2. *Stabiliseren en verhogen van inkomsten uit levend geld*
   De voornaamste inkomstenbron van de gemeente bestaat uit levend geld: Actie Kerkbalans, collecten en giften. In de afgelopen jaren zijn er in tegenstelling tot het verleden nauwelijks legaten of erfenissen ontvangen.
   - De jaarlijkse Actie Kerkbalans is de belangrijkste inkomstenbron. Hiervoor zal veel aandacht zijn in de aanloop naar alsook gedurende de actie. Een belangrijke taak voor de wijkkerkenraden is om in de wijkgemeenten en bij het regelmatige contact met de gemeenteleden, het nut en de noodzaak van een financiële bijdrage bespreekbaar te maken. Leden die niet geven worden gestimuleerd toch bij te dragen en worden gewezen op de verantwoordelijkheid die een lidmaatschap van een geloofsgemeenschap nu eenmaal met zich meebrengt. In de begeleidende brieven van de Actie Kerkbalans wordt een richtlijn gegeven met betrekking tot de hoogte van de financiële bijdrage. Er wordt altijd benadrukt dat er gegeven kan en mag worden naar draagkracht. Overige collectes en acties gedurende het jaar worden actief benoemd in de diensten, het kerkblad en de zondagsbrieven.
   - Om extra inkomsten te genereren wordt de gemeente gestimuleerd acties op te zetten en uit te voeren, zoals bijvoorbeeld een markt of oliebollenverkoop. Het CvK houdt het overzicht over de geplande acties. Netto inkomsten zullen direct ten goede komen als levend geld aan de gemeente. De acties hebben naast inkomsten ook een positief effect op de betrokkenheid en de gemeenschapszin in de gemeente.
   - Donaties uit nalatenschappen, legaten of erfenissen[2] kunnen een substantiële bron van inkomsten zijn. Om de mogelijkheid tot doneren via deze weg te bevorderen zal informatie hierover worden opgenomen in de communicatiestrategie.

3. *Inkomsten uit vastgoed*
   Een additionele bron van inkomsten vormt de exploitatie van vastgoed en de begraafplaatsen. Exploitatiekosten voor het vastgoed moeten minimaal afgedekt worden door de inkomsten. De winst komt ten goede aan de kerk.
   - De werkgroep vastgoed beheert alle gebouwen en voert het beleid uit. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten: onderhoud valt ten laste van de begroting van de gemeente. Kerkgebouwen en bijbehorende aanbouwen dienen primair voor de vieringen op zon- en feestdagen, en voor bijeenkomsten op doordeweekse dagen. Alle overige momenten zijn de kerk en gebouwen beschikbaar voor verhuur aan derden. Overig vastgoed dient voor lange termijn verhuur met het oog op optimale huurinkomsten en eventuele huisvesting van predikanten.
   - Begraafplaatsen worden beheerd door de hiertoe opgerichte werkgroep Commissie Toezicht en Beheer Begraafplaatsen (CTBB). Deze voert het opgestelde beleid uit zoals beschreven in het reglement begraafplaatsen. Inkomsten uit de begraafplaatsen zullen worden aangewend voor onderhoud hiervan alsook overige kosten. Bij groeiende winstreserves, boven de reservering voor meerjarig onderhoud, zullen deze ten goede komen aan de gemeente.
   - Inkomsten exploitatie evenementen locatie ‘De Zandweg’.

Ten slotte
De financiële visie 2024-2025 is opgesteld op basis van een financiële analyse met betrekking tot inkomsten, uitgaven, demografische gegevens en bijbehorend geefgedrag. Halfjaarlijks wordt geanalyseerd of de inkomsten in lijn zijn met de begroting. Als blijkt dat inkomsten en uitgaven niet met elkaar in balans zijn wordt nieuw beleid geformuleerd en uitgevoerd. Daarbij zullen dan verschillende scenario’s worden overwogen.

HOOFDSTUK 2

Eredienst

De eredienst vormt het hart van het gemeenteleven. Elke zondag en op de christelijke feestdagen komen de wijkgemeenten in hun eigen kerk samen om te bidden, te zingen en te luisteren naar Gods woord. Door het gezamenlijke vieren wordt de gemeenschap en wordt het geloof van ieder gemeentelid gesterkt.

Pastoraat

Het pastoraat wordt op wijkniveau vormgegeven. Het streven is als kerk een hechte en warme gemeenschap te zijn, met goede aandacht voor elkaar. Mogelijk kunnen de wijkgemeenten in hun aanpak van bepaalde thema's elkaar inspireren, zoals bij het verwelkomen van nieuwkomers en het begeleiden van mensen die zich willen laten uitschrijven.

De predikanten zijn ook voor mensen buiten de kerkelijke gemeente beschikbaar als er op hen een beroep wordt gedaan, ook als er zich calamiteiten voordoen.

Diaconaat

Al geruime tijd werken de diaconieën van de wijkgemeenten Vleuten en De Meern op organisatorisch en financieel gebied samen als één gezamenlijke diaconie. Zo worden bijvoorbeeld collecteroosters gezamenlijk opgesteld en activiteiten die in *beide* gemeenten plaatsvinden zoals de acties kerstpakket of kluszaterdag (beide in samenwerking met stichting Present) gezamenlijk georganiseerd. Ook zijn wij gezamenlijk betrokken bij de voedselbank (inzamelen van levensmiddelen, actie vakantietas).

Daarnaast zorgen de diakenen in Vleuten en De Meern ervoor dat specifieke diaconale tradities van elke wijkgemeente zoals de brasserie in Vleuten en het ouderenkerstfeest in De Meern voortgezet worden. Ook kerkordelijk geregelde taken in het kader van de dienst zoals het inzamelen van de collectes of het voorbereiden van en assisteren bij de Maaltijd van de Heer worden in de wijkgemeenten apart geregeld. Wij blijven kijken waar door gezamenlijk handelen krachten verder gebundeld kunnen worden en zetten ons ervoor in dat specifieke diaconale wijkprojecten gecontinueerd worden.
Er wordt op toegezien dat de diaconie Vleuten-De Meern financieel ‘gezond’ blijft. De noodzaak van hogere bijdragen voor de Actie Kerkbalans mag niet in het nadeel werken van de financiële situatie van de diaconie. In 2024 starten wij binnen de collectes voor Kerk in Actie met een focus op één specifiek land, Rwanda, met meerdere deelprojecten. Gedurende het kalenderjaar brengen we dit land en de daarbij behorende deelprojecten onder de aandacht en creëren zo meer betrokkenheid binnen de gemeente. Deze werkwijze wordt in de komende jaren voortgezet, eventueel met wisselende focuslanden.

Vorming en toerusting

Een kerk die viert en wil dienen is ook een lerende kerk. Bij dat laatste wordt de gemeente toegerust om te verstaan wie zij is en wat haar taak is. Op deze manier kan er een verdieping plaatsvinden van ons geloof. Daarnaast is het belangrijk om gelegenheden te scheppen voor mensen om elkaar te ontmoeten en elkaar te inspireren en te steunen. Het aanbod kan heel divers zijn, van bijbelkring tot filmavonden, van rouwgroepen tot koffieochtenden.

Elke wijkgemeente zal in haar aanbod eigen keuzes maken waarbij geldt dat het aanbod voor alle leden van beide wijkgemeenten toegankelijk is. In commissies zoals Kerk en Israël en Groene Kerk trekken de wijkgemeenten gezamenlijk op. Wij willen gezamenlijk avonden organiseren met betrekking tot zaken die spelen in de actualiteit en die bijvoorbeeld de ethiek raken.

Jeugdwerk

Het jeugdwerk – van crèche tot kindernevendienst, van catechese tot clubs – wordt afzonderlijk door de wijkgemeenten vormgegeven. Hoe ouder de jeugd, hoe meer het aanbod van de wijkgemeenten ook open kan staan voor elkaar en voor bijvoorbeeld de jeugd van de Kerk aan 't Lint en andere kerken in Leidsche Rijn.

Kerk zijn in de omgeving

De Torenpleinkerk en de Marekerk staan allebei op een centrale plek in oude dorpskernen, waar wegen en mensen elkaar kruisen. De kerk en de mensen die eromheen wonen horen bij elkaar. Door de eeuwen heen is dat zo geweest. En wij hopen dat dit zo blijft, ook in een veranderende wereld.

De wijkgemeenten zijn gezamenlijk, eenieder in eigen gebied, in diaconaal en missionair opzicht dienstbaar aan de gehele gemeente Vleuten-De Meern. Tegelijk zijn de wijkgemeenten een vitale en herkenbare ontmoetingsplaats, zodat mensen aansluiting kunnen zoeken dichtbij de wijkgemeente of waar iemand zich het meeste thuis voelt.

Wij zijn een open kerk. Dat betekent onder andere dat onze kerken wekelijks een aantal uur geopend zijn voor stilte, gebed en ontmoeting.

We zijn in de twee wijken een kerk die zichtbaar en aanwezig is op bijvoorbeeld momenten dat mensen zoeken naar zingeving, steun, hulp en verbinding. Op allerlei niveaus geven we dat vorm: op persoonlijk niveau in onze eigen relaties, op het niveau van de wijkgemeente als broeders en zusters en op centraal niveau richting de omgeving.

Onze gemeente hecht waarde aan het oecumenisch perspectief van de kerken. In deze postchristelijke tijd is oog voor elkaars kerkgemeenschappen en waar mogelijk samenwerking een belangrijk uitgangspunt om de eenheid van het christelijk geloof uit te stralen en daardoor elkaar te versterken.

Het is belangrijk dat we ons als wijkgemeenten blijven spiegelen aan de omgeving. De wereld en de mensen om ons heen veranderen en dat stelt ons de vraag: hoe kunnen we ons als kerk aanpassen aan deze tijd zonder onze identiteit en gebruiken uit het oog te verliezen? Het is belangrijk er met elkaar voor te zorgen dat nieuwe kerkgangers, van jong tot en met oud, onze kerken weten te vinden en zich welkom voelen in onze gemeente.

Actiepunten komende jaren

Bovenstaande beleidspunten brengen ons tot de volgende actiepunten voor de komende jaren. De invulling van deze actiepunten ligt onder verantwoordelijkheid van de AK, maar we streven ernaar om hier zoveel mogelijk gemeenteleden bij te betrekken.

1. Organisatie: er wordt een visie uitgewerkt waarin opgenomen moet worden wat noodzakelijk is voor een vierplek en om zo mogelijk twee vierplekken te behouden.
2. Organisatie: de organisatiestructuur van de kerkenraad en bijbehorende werkgroepen wordt geanalyseerd en voorzien van een advies om deze organisatie toekomstbestendig te maken en te houden.
3. Communicatie: er wordt gewerkt aan een gezamenlijke communicatiestrategie en de bijbehorende communicatiemiddelen.
4. Financiën: vanuit de financiële situatie zijn er drie belangrijke actielijnen gedefinieerd:
    - kostenbeheersing van de gemeente
    - stabiliseren en verhogen van de inkomsten van de gemeente
    - inkomsten uit vermogen en vastgoed
5. Financiën: de financiële risico's voor de aankomende periode worden door het CvK in nauwe samenwerking met de AK gedefinieerd, de waarschijnlijke gevolgen ervan in kaart gebracht en een beheersplan opgesteld.
6. Diaconaat: wij blijven kijken waar door gezamenlijk handelen krachten verder gebundeld kunnen worden en zetten ons ervoor in dat specifieke diaconale wijkprojecten gecontinueerd worden.
7. Vorming en toerusting: wij willen gezamenlijke avonden organiseren met betrekking tot zaken die spelen in de actualiteit en die bijvoorbeeld de ethiek raken.
8. Kerk in de omgeving: er vindt een inventarisatie plaats van de activiteiten die gezamenlijk opgepakt kunnen worden onder het thema 'kerk in de omgeving'.

Na goedkeuring van het beleidsplan door de beide wijkgemeentes zullen de actiepunten worden verwerkt in een implementatieplan, dat als bijlage aan dit beleidsplan zal worden toegevoegd.

Bronnenlijst

1. Protestantse kerk Nederland, Visienota 'Van U is de toekomst', https://protestantsekerk.nl/thema/visienota-van-u-is-de-toekomst/
2. Protestantse kerk Nederland, website https://protestantsekerk.nl/geef-een-gift/#Nalaten

Meer lezen

1. Beleidsplan Diaconie Protestantse Gemeente Vleuten-De Meern 2021-2025
2. Beleidsplan Protestantse wijkgemeente Vleuten 2023-2027
3. Beleidsplan Marekerk (een geactualiseerd plan is in de maak)